

STENOGRAFSKE BELEŠKE SENATA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 3

BEOGRAD, 1931 GODINE

KNJIGA III

XXII REDOVNI SASTANAK

SENATA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 20 JUNA 1934 GODINE U BEOGRADU

PRETSEDAVAO:

Potpretsednik

DR. MIROSLAV PLOJ

Sekretar

ASIM ALIBEGOVIĆ

Prisutni su g. g. Ministri: Ministar unutrašnjih poslova **Živojin Lazić**. Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja dr. **Fran Novak**.

POČETAK U 17 ČASOVA

SADRŽAJ:

1 — Čitanje i usvojenje zapisnika XXI redovnog sastanka;

2 — Saopštenje o upućenju Senatu na rešavanje od strane Narodne skupštine Predloga zakona o razrešenju porodičnih fideikomisa;

3 — Molbe i žalbe;

4 — Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o razrešenju porodičnih fideikomisa;

5 — **Dnevni red:** Pretres izveštaja Odbora o predlogu zakona o izmenama i dopunama u Zakonu o državljanstvu od 21 septembra 1928 godine. — Zakonski predlog je primljen u načelu, pojednostima i konačno u celini.

Govornici: Izvestilac Milan Marjanović.

Potpretsednik dr. Miroslav Ploj: Otvaram XXII redovni sastanak Senata Kraljevine Jugoslavije. — Molim gospodina sekretara da pročita zapisnik prošlog sastanka.

Sekretar Asim Alibegović čita zapisnik XXI redovnog sastanka.

Potpretsednik dr. Miroslav Ploj: Ima li ko kakvog prigovora na zapisnik? (Nema). Nema primečanja, objavljujem da je zapisnik primljen i overovljen. Izvolite čuti zakonski predlog upućen od strane Narodne skupštine Senatu na rad.

Sekretar Asim Alibegović saopštava: G. Pretsednik Narodne skupštine dostavio je Senatu na rad saobrazno čl. 64 Ustava predlog zakona o razrešenju porodičnih fideikomisa, u redakciji kako ga je Narodna skupština usvojila na svome XXXVIII redovnom sastanku, održanom 19 juna ove godine.

Potpretsednik dr. Miroslav Ploj: Za proučavanje ovog zakonskog predloga izabraćemo na kraju današnje sednice naročiti odbor, koji će biti dužan da o njemu podnese Senatu svoj izveštaj najdalje do 22 o. m. do podne. Prima li Senat ovaj moj predlog? (Prima). Objavljujem da je Senat prihvatio moj predlog. — Izvolite čuti molbe i žalbe.

Sekretar Asim Alibegović saopštava molbe i žalbe: Središnjeg odbora Narodne odbrane u Beogradu; pomorskih kapetana; Miloša Damnjanovića i druga iz Starog Bečeja; Vidojka Pejčića i drugova; službenika i radnika rudnika »Jerma« i Dorda Dimića iz Bitolja.

Potpretsednik dr. Miroslav Ploj: Sve saopštene molbe i žalbe uputiće se nadležnom Odboru za molbe i žalbe.

Prelazimo, gospodo, na dnevni red. Na dnevnom je redu: pretres izveštaja Odbora o predlogu zakona o izmenama i dopunama u zakonu o državljanstvu od 21 septembra 1928 godine.

Molim g. izvestioca da pročita odborski izveštaj. **Izvestilac Milan Marjanović** čita:

SENATU KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

BEOGRAD

Naročiti Odbor Senata za proučavanje predloga zakona o izmenama i dopunama u Zakonu o državljanstvu od 21-IX-1928 g., na svojoj sednici od 19 ov. meseca, proučio je upućeni mu zakonski predlog o izmeni stava 4 § 55 Zakona o državljanstvu i isti usvojio u redakciji kako ga je i Narodna skupština primila.

Ovom izmenom Zakona o državljanstvu, u stvari, produžuje se rok, da se oni nesloveni, koji žele istupiti iz državljanstva Kraljevine Jugoslavije, mogu u ovom produženom roku obratiti označenim vlastima za iseljenje, kao i da se one već učinjene prijave posle 1 novembra 1933 g., kao dana roka po zakonu, smatraju za blagovremene.

Podnoseći Senatu ovaj izveštaj, Odboru je čast umoliti ga da isti izvoli usvojiti.

Za izvestioca Odbora određen je senator g. Milan Marjanović.

Senator g. dr. Benjamin Šuperina odvojio je svoje mišljenje u načelu.

Za sekretara,
K. Radovanović, s. r.

Pretsednik Odbora,
Dimitrije Ilićanović, s. r.

Č l a n o v i:

M. Marjanović, s. r.

Dr. Benjamin Šuperina, s. r.

Dr. Georg Grasl, s. r.

M. Radulović, s. r.

Jovan Altiparmaković, s. r.

Slobodan sam uz ovaj izveštaj dati još nekoliko razloge o korisnosti donošenja ove izmene. Od kada su države obeležile svoje teritorije i stalno se formirale, a naročito od kada su uvedeni predstavnički sistemi uprave i uređenja pitanja političkih prava građana, pitanje državljanstva postalo je pravo državljanstva. Država je svome državljaninu zaštitnik, ma gde se on nalazio. Danas se u međunarodnom pravu i odnosima isključuje mogućnost da jedno lice bude državljanin dve ili više država, kao što se isključuje mogućnost da može postojati lice koje nije državljanin ni jedne države.

Prava državljanstva svaka država uređuje svojim zakonima, a i međunarodnim ugovorima. Uređujući to pitanje zakon naše Kraljevine od 21 septembra 1928 god., koji je stupio na snagu 1 novembra 1928 godine, propisao je načine redovnog i izuzetnog postajanja državljaninom. Ali zbog ugovora i stanja posle ratova 1912 i 1913 godine koje su vodile Kraljevine Srbija i Crna Gora, kao i svetskog rata, u prelaznim naredenjima Zakona o državljanstvu uređeno je ko se smatra kao državljanin naše Kraljevine od onih žitelja koji su se našli na teritoriji bivše turske carevine, koja je anektirana Kraljevini Srbiji i Crnoj Gori.

Tako u § 55 u kome se govori o tim državljanima propisano je da su državljanstvo naše Kraljevine zadobili oni stanovnici nekadašnjih krajeva turske carevine, koji su posle ratova 1912 i 1913 godine prisajedinjeni Kraljevini Srbiji i Crnoj Gori, a bili su žitelji koje opštine na dan 8 novembra 1913 godine na anektiranoj teritoriji i takvi ostali do 1 decembra 1918 godine.

Neslovenima koji su tako postali državljani Kraljevine priznato je bilo pravo da mogu u roku od 5 godina tražiti otpust iz državljanstva naše Kraljevine i otseliti se. O tome govori stav 4 koji je predmet izmene. Po dosadašnjem propisu stava 4 te su se izjave mogle dati u roku od 5 godina od dana stupanja Zakona o državljanstvu na snagu, a to je od 1 novembra 1928 godine do 1 novembra 1933 godine, s tim da se ta lica u roku od jedne godine imaju iseliti.

Pokazalo se da je taj rok bio nedovoljan kao i da je bilo nedovoljno da se izjave o iselenju daju samo kod prvostepene upravne vlasti. Bilo je slučajeva da su se neki državljani nesloveni u vremenu ostavljenog roka nalazili van granica naše države. Ljudi, koji su iz svojih osećanja našli da treba da se isele, moraju imati mogućnosti i vremena da srede svoje imovinske odnose u našoj Kraljevini, kao i da pripreme sve što im treba za nastanjivanje u drugoj državi, u koju odlaze. Moraju dobiti otpust iz našeg državljanstva, jer bez toga ne mogu biti primljeni u državljanstvo one države u koju odlaze.

Da bi se omogućilo iseljavanje tih lica bez štete po njihove materijalne interese i da bi se to iseljavanje izvršilo na jedan human i dostojanstven način, što je našoj Kraljevini svojstveno, a i da se zadovolje suverena prava države iz koje odlaze i one u koju dolaze, došlo se sa ovom izmenom, kojom se:

1 — rok za izjave i pripreme za iseljenje produžuje do 1 novembra 1938 godine, dakle još pet godina — računajući od 1933 godine;

2 — da se te izjave o istupanju iz državljanstva Jugoslavije mogu dati ne samo kod upravnih vlasti nego i kod konzularnih i diplomatskih predstavnika naše Kraljevine u stranoj državi i

3 — još se izmenom želi izaći u susret takvim licima i u tome, što se i onim izjavama, koje su pojedinci učinili posle 1 novembra 1933 godine o istupanju iz državljanstva Jugoslavije, bilo kod upravnih vlasti bilo kod diplomatskih i konsularnih predstavnika pa do stupanja na snagu ovoga zakona, da se svim tim izjavama prizna da su blagovremeno podnete i da se i po njima postupa u pogledu otpusta iz državljanstva. Ovo je i u duhu sporazuma i prijateljstva naše države i države u koju se ovi državljani žele iseliti.

S ovih razloga ja molim da Senat primi ovaj zakonski predlog onako kako ga je i Narodna skupština primila, jer nalazim da je sasvim koristan i da na jedan dobar način potpuno i iscrpno likvidira jedno tako važno pitanje.

Potpredsednik dr. Miroslav Ploj: Želi li ko reč u načelnom pretresu? (Niko se ne javlja za reč). Pošto se niko ne javlja za reč to je pretres u načelu završen. Pristupamo glasanju ovog zakonskog predloga u načelu. Ona gospoda senatori koji su za ovaj zakonski predlog, glasaće sa »za«, a koji su protiv, glasaće sa »protiv«. Molim gospodina sekretara da izvrši prozivku.

Sekretar Asim Alibegović proziva g. g. senatore, koji su glasali ovako:

Alibegović Asim — za

Alkalaj dr. Isak — za

Altiparmaković Jovan — otsutan

Anić Lazar — za

Arnautović Šerif — za

Banjanin Jovo — za

Bogojević Vasa — otsutan

Vidaković Antun — za
 Vidaković Ljubomir — za
 Vilović Osman — za
 Vrbanić dr. Milan — odsutan
 Vujić Pavle — odsutan
 Gavrilović dr. Bogdan — za
 Gaj Ljudevit — odsutan
 Glušac dr. Vaso — za
 Grasl dr. Georg — za
 Gregorin dr. Gustav — za
 Desnica dr. Uroš — odsutan
 Dobrinić Petar — odsutan
 Dragović Milutin — odsutan
 Đirlić Petar — protiv
 Živanović Jeremija — odsutan
 Zec dr. Petar — za
 Ivanišević Don Fran — za
 Ivanović Dragoljub — odsutan
 Ivković dr. Momčilo — za
 Ilidžanović Dimitrije — za
 Jalžabetić Tomo — za
 Janković Stjepan — protiv
 Jovanović Ž. Miloje — odsutan
 Karamehmedović dr. Hamdija — odsutan
 Kovačević Tomo — odsutan
 Kostić Petar — odsutan
 Kotur dr. Đura — za
 Krulj dr. Uroš — odsutan
 Kukuljević-Sakcinski Fran — za
 Ljubibratić dr. Savo — za
 Mažuranić dr. Želimir — odsutan
 Majstrovčić dr. Ivan — odsutan
 Marjanović Milan — za
 Mahmutbegović Sefedin — odsutan
 Mičić dr. Mića — za
 Mihaldžić Stevan — za
 Muftić Salem — za
 Nemeć dr. Josip — za
 Nešković Jovan — za
 Novak dr. Fran — za
 Obradović Pajo — odsutan
 Pavelić dr. Ante — odsutan
 Petrović Dobrosav — za
 Popović Daka — za
 Popović Matija — za
 Popović Milan — odsutan
 Ravnihar dr. Vladimir — za
 Radovanović Krsta — odsutan
 Radulović Marko — za
 Rajar dr. Janko — odsutan
 Rožić dr. Valentin — za
 Samurović Janko — za
 Simonović Milan — za
 Smiljanić Krsta — za
 Stanković Jovan — za
 Stanković dr. Radenko — odsutan
 Sulejmanović dr. Džafer — za
 Teslić Petar — odsutan
 Timotijević Kosta — odsutan
 Tomašić dr. Ljubomir — odsutan
 Tomić Svetozar — za
 Trinajstić dr. Dinko — za
 Ubavić Pavle — za
 Ulmanski dr. Savo — za
 Frangeš dr. Oton — odsutan
 Hadži-Bošković Trajko — za
 Hadži-Ristić Spira — za
 Hribar Ivan — odsutan

Cvetković Jordan — za
 Cerović Gavriilo — odsutan
 Džaković Milovan — odsutan
 Šverljuga dr. Stanko — odsutan
 Šilović dr. Josip — za
 Šola Atanasije — odsutan
 Šuperina dr. Benjamin — protiv

Posle glasanja.

Potpredsednik dr. Miroslav Ploj: Molim vas gospodo senatori da saslušate rezultat glasanja o ovome zakonskome predlogu u načelu. Glasalo je svega 49 g.g. senatora, od ovih 46 »za« a 3 »protiv«. Time je ovaj zakonski predlog u načelu primljen.

Prelazimo sada na pretres ovoga zakonskoga predloga u pojedinostima. Molim g. izvestioca da pročita § 1.

Izvestilac Milan Marjanović pročita naslov i § 1 zakonskoga predloga.

Potpredsednik dr. Miroslav Ploj: Želi li kod od g. g. senatora reč? (Niko se ne javlja za reč). Prima li Senat pročitani § 1 po predlogu odborskom? (Prima). Objavljujem da je § 1 primljen.

Izvolite čuti § 2.

Izvestilac Milan Marjanović pročita § 2.

Potpredsednik dr. Miroslav Ploj: Prima li Senat pročitani § 2 po predlogu odborskom? (Prima). Objavljujem da je i § 2 primljen. Time je ovaj zakonski predlog primljen i u pojedinostima.

Sada ćemo pristupiti poimeničnom konačnom glasanju o zakonskom predlogu u celini. Molim g. sekretara da proziva g. g. senatore.

Sekretar Asim Alibegović proziva gospodu senatore, koji su glasali ovako:

Alibegović Asim — za
 Alkalaj dr. Isak — za
 Altiparmaković Jovan — za
 Anić Lazar — za
 Arnautović Šerif — za
 Banjanin Jovo — za
 Bogojević Vasa — za
 Vidaković Antun — za
 Vidaković Ljubomir — za
 Vilović Osman — za
 Vrbanić dr. Milan — odsutan
 Vujić Pavle — odsutan
 Gavrilović dr. Bogdan — za
 Gaj Ljudevit — odsutan
 Glušac dr. Vaso — za
 Grasl dr. Georg — za
 Gregorin dr. Gustav — za
 Desnica dr. Uroš — odsutan
 Dobrinić Petar — odsutan
 Dragović Milutin — odsutan
 Đirlić Petar — protiv
 Živanović Jeremija — odsutan
 Zec dr. Petar — za
 Ivanišević Don Fran — za
 Ivanović Dragoljub — za
 Ivković dr. Momčilo — za
 Ilidžanović Dimitrije — za
 Jalžabetić Tomo — za
 Janković Stjepan — odsutan
 Jovanović Ž. Miloje — odsutan
 Karamehmedović dr. Hamdija — odsutan
 Kovačević Tomo — odsutan
 Kostić Petar — odsutan
 Kotur dr. Đura — za

Krulj dr. Uroš — za
 Kukuljević-Sakcinski Fran — za
 Ljubibratić dr. Savo — za
 Mažuranić dr. Želimir — odsutan
 Majstrovic dr. Ivan — odsutan
 Marjanović Milan — za
 Mahmutbegović Sefedin — odsutan
 Mičić dr. Mića — za
 Mihaldžić Stevan — za
 Muftić Salem — za
 Nemeć dr. Josip — za
 Nešković Jovan — za
 Novak dr. Fran — za
 Obradović Pajo — odsutan
 Pavelić dr. Ante — odsutan
 Petrović Dobrosav — za
 Popović Daka — za
 Popović Matija — za
 Popović Milan — odsutan
 Ravnihar dr. Vladimir — za
 Radovanović Krsta — za
 Radulović Marko — za
 Rajar dr. Janko — odsutan
 Rožić dr. Valentin — za
 Samurović Janko — za
 Simonović Milan — za
 Smiljanić Krsta — za
 Stanković Jovan — za
 Stanković dr. Radenko — odsutan
 Sulejmanović dr. Džafer — za
 Teslić Petar — odsutan
 Timotijević Kosta — za
 Tomašić dr. Ljubomir — odsutan
 Tomić Svetozar — za
 Trinajstić dr. Dinko — za
 Ubavić Pavle — za
 Ulmanski dr. Savo — odsutan
 Frangeš dr. Oton — odsutan
 Hadži-Bošković Trajko — za
 Hadži-Ristić Spira — za
 Hribar Ivan — odsutan
 Cvetković Jordan — za
 Cerović Gavriilo — za

Džaković Milovan — odsutan
 Šverljuga dr. Stanko — odsutan
 Šilović dr. Josip — za
 Šola Atanasije — odsutan
 Šuperina Benjamin — protiv

Posle glasanja.

Potpredsednik dr. Miroslav Ploj: Izvolite, gospodo senatori, čuti rezultat glasanja. Glasalo je svega 54 g. g. senatora. Od ovih je glasalo 52 »za«, a 2 »protiv«. Prema tome objavljujem da je predlog Zakona o izmenama i dopunama u Zakonu o državljanstvu od 21 septembra 1928 godine konačno i u celini primljen.

Sada prelazimo na izbor Odbora za proučavanje zakonskog predloga o razrešenju fideikomisa.

Predana mi je jedna kandidaciona lista. Predloženi su kao članovi sledeća gospoda: dr. Josip Šilović, dr. Benjamin Šuperina, dr. Josip Nemeć, dr. Sava Ulmanski, Svetozar Tomić, Milan Simonović, dr. Gustav Gregorin, dr. Vladimir Ravnihar, Daka Popović, dr. Đura Kotur i Fran Kukuljević-Sakcinski, a kao zamenici g. g. Jovan Stanković, Jordan Cvetković, Antun Vidaković, Tomo Jalžabetić, Milutin Dragović, dr. Petar Zec, Dragoljub Ivanović, dr. Savo Ljubibratić, Stevan Mihaldžić, Salem Muftić i Stjepan Janković.

Javljam Vam, gospodo, da je ova kandidaciona lista potpisana od strane 5 članova Senata i da odgovara propisima Poslovnika.

Prima li Senat ovu kandidacionu listu? (Prima). Objavljujem da je kandidaciona lista primljena. Time je svršen današnji dnevni red. Molim gospodu izabrati u ovaj odbor, da se posle sednice odmah sastanu, da se konstituišu i da o tome izveste Predsedništvo.

Za iduću sednicu, koja će se održati u subotu 23 o. m. u 10 sati pre podne, predlažem sledeći dnevni red:

Pretres izveštaja odbora za proučavanje zakonskog predloga o razrešenju fideikomisa.

Prima li Senat ovaj dnevni red? (Prima). Time zaključujem današnju sednicu.

Sednica je zaključena u 17.45 časova.

PRILOZI

NARODNA SKUPŠTINA
Kraljevine Jugoslavije
Br. 22594

14 juna 1934 god.
u Beogradu.

Gospodine Pretsedniče,

Čast mi je izvestiti Vas, da je Narodna skupština na svom XXXVI redovnom sastanku, održanom 14-VI-1934 godine u Beogradu, konačno usvojila Predlog zakona o izmenama i dopunama u zakonu o državljanstvu od 21 septembra 1928 godine, podnet joj od strane Ministra unutrašnjih poslova na osnovi ovlašćenja datog mu Ukazom Nj. V. Kralja od 18 novembra 1933 godine.

Izveštavajući Vas o prednjem, meni je čast, Gospodine Pretsedniče, u smislu člana 64 Ustava i § 66 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini, dostaviti Vam definitivan tekst ovoga zakonskog predloga, onako kako ga je Narodna skupština usvojila kao i original Ukaza o ovlašćenju za podnošenje Narodnom predstavništvu pomenutog zakonskog predloga, — s molbom na Vaš dalji postupak.

Ovaj zakonski predlog pretresan je u Narodnoj skupštini po redovnom postupku.

Izvolite primiti, Gospodine Pretsedniče, i ovom prilikom uverenje o mom osobitom poštovanju.

Pretsednik
Narodne skupštine,
Dr. K. Kumanudi, s. r.

Gospodinu

g-nu Dr. LJUBOMIRU TOMAŠIĆU

Pretsedniku Senata

BEOGRAD

NARODNA SKUPŠTINA
Kraljevine Jugoslavije

Sazvana Ukazom od 19 oktobra 1933 godine u redovan saziv za 20 oktobar 1933 godine na svom XXXVI redovnom sastanku, održanom 14 juna 1934 godine u Beogradu, rešila je

PREDLOG ZAKONA

o
IZMENAMA I DOPUNAMA U ZAKONU O DRŽAVLJANSTVU OD 21 SEPTEMBRA 1928 GOD.

koji glasi:

§ 1

Na mesto ranijeg stava četvrtog § 55 Zakona o državljanstvu dolazi sledeća odredba kao nov stav četvrti:

Nesloveni koji su u smislu drugog stava ovog paragrafa postali državljani Kraljevine, prestaju to biti ako posle stupanja na snagu ovog Zakona pa sve do 1 novembra 1938 godine izjave kod nadležne opšte upravne vlasti prvog stepena ili pak kod kojeg našeg diplomatskog ili konsularnog predstavništva na strani da istupaju iz državljanstva. Prijave koje su pomenutim vlastima, kao i diplomatskim ili konsularnim predstavništvima podnete od strane tih lica posle 1 novembra 1933 godine pa do stupanja na snagu ovog Zakona, smatraće se kao blagovremeno podnesene.

§ 2

Ovaj Zakon stupa u život kad ga Kralj potpiše a obaveznu snagu dobija kad se obnaroduje u »Službenim novinama«.

14 juna 1934 godine
u Beogradu.

(M. P.)

Sekretar,
Gavra M'žošević, s. r.

Pretsednik
Narodne skupštine,
Dr. K. Kumanudi, s. r.

